

KASBIY PEDAGOGIK TAYYORGARLIK TUSHUNCHASI VA UNING OLIV TA'LIM TIZIMIDAGI O'RNI

Bekbulatova Mavluda Zaynobiddinovna

Andijon Davlat Pedagogika Instituti Magistratura

bo'limi "Pedagogika va psixologiya" kafedrası

Pedagogika yo'nalishi I-kurs Magistranti

[*mavlyuda2210@mail.ru*](mailto:mavlyuda2210@mail.ru)

Annotatsiya: Ushbu tezida kasbiy pedagogik tayyorgarlik tushunchasining mazmun-mohiyati, uning tarkibiy qismlari hamda oliy ta'lim tizimidagi o'rni yoritilgan. Kasbiy pedagogik tayyorgarlik bo'lajak mutaxassislarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish, pedagogik bilim, ko'nikma va malakalarni egallashida muhim omil sifatida tahlil qilinadi. Shuningdek, oliy ta'lim muassasalarida kasbiy pedagogik tayyorgarlikni rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari, ta'lim jarayonidagi ahamiyati va samaradorligini oshirish masalalariga e'tibor qaratilgan. Tadqiqot natijalari pedagog kadrlarni tayyorlash sifatini oshirishda kasbiy pedagogik tayyorgarlikning muhim o'rin tutishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: kasbiy pedagogik tayyorgarlik, oliy ta'lim, pedagogik kompetensiya, innovatsion ta'lim, professional rivojlanish, refleksiya.

Zamonaviy jamiyatda bilimlar iqtisodiyoti va raqamli texnologiyalar jadal rivojlanar ekan, ta'lim tizimiga, xususan, oliy ta'lim muassasalariga yuklanayotgan vazifalar tubdan yangilanmoqda. Ushbu jarayonda pedagog kadrlarni tayyorlash masalasi alohida strategik ahamiyat kasb etadi. Chunki ta'lim sifati bevosita pedagogning kasbiy-pedagogik tayyorgarlik darajasi bilan belgilanadi. Shu bois, oliy ta'lim tizimida kasbiy pedagogik tayyorgarlikni shakllantirish dolzarb ilmiy-pedagogik muammo sifatida qaralmoqda.

Kasbiy pedagogik tayyorgarlik – bu bo'lajak pedagog shaxsida kasbiy faoliyatni samarali amalga oshirish uchun zarur bo'lgan nazariy bilimlar, amaliy

ko'nikmalar, ijtimoiy-psixologik kompetensiyalar hamda kasbiy qadriyatlarni uyg'un holda rivojlantirishga yo'naltirilgan uzluksiz va tizimli jarayondir. U nafaqat fan asoslarini egallashni, balki pedagogik tafakkur, refleksiya, muloqot madaniyati va innovatsion yondashuvlarni shakllantirishni ham qamrab oladi.

Oliy ta'lim muassasalarida kasbiy pedagogik tayyorgarlikning samaradorligi, avvalo, ta'lim jarayonining mazmuni va metodik ta'minotiga bog'liq. Fanlararo integratsiya, amaliyotga yo'naltirilgan mashg'ulotlar, pedagogik amaliyotlar, loyiha va muammoli ta'lim texnologiyalari bo'lajak pedagoglarda kasbiy kompetensiyalarni mustahkamlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, refleksiv yondashuv orqali talabalar o'z faoliyatini tahlil qilish va baholash ko'nikmalarini egallaydi.

Bugungi kunda zamonaviy pedagogdan kreativ fikrlash, muammoli vaziyatlarda tez va to'g'ri qaror qabul qilish, raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish, shuningdek, jamoada ishlash va kommunikativ kompetensiya kabi sifatlar talab etilmoqda. Kasbiy pedagogik tayyorgarlik aynan shu kompetensiyalarni shakllantirishga yo'naltirilgan. Shu sababli, oliy ta'limda innovatsion pedagogik texnologiyalar, STEAM yondashuvi, 5E modeli, interfaol metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Kasbiy pedagogik tayyorgarlik shaxsning kasbiy o'zligini anglash, kasbga sadoqat va ijtimoiy mas'uliyat tuyg'ularini rivojlantirishda ham muhim omil hisoblanadi. Bu jarayon orqali bo'lajak pedagog jamiyatning ma'naviy-intellektual rivojiga hissa qo'sha oladigan, tarbiyaviy ta'sir ko'rsatish qobiliyatiga ega mutaxassis sifatida shakllanadi.

Xulosa qilib aytganda, kasbiy pedagogik tayyorgarlik oliy ta'lim tizimining ajralmas tarkibiy qismi bo'lib, u zamon talablariga mos, raqobatbardosh va yuqori malakali pedagog kadrlarni tayyorlashda hal qiluvchi o'rin tutadi. Shu bois, oliy ta'limda ushbu jarayonni metodik va texnologik jihatdan takomillashtirish, uni zamonaviy yondashuvlar asosida rivojlantirish dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimov I.A. *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch*. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. Abdullaeva M.B. *Pedagogik kompetentlik va kasbiy tayyorgarlik asoslari*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
3. Ochilov M. *Pedagogika*. Oliy ta'lim muassasalari uchun darslik. – Toshkent: O'qituvchi, 2017.
4. Sayidahmedov N.S. *Pedagogik mahorat*. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2018.
5. Muslimov N.A. *Kasbiy ta'lim metodikasi*. – Toshkent: Innovatsiya, 2020.
6. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.